

BÜLTEN

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ ÜYE VE DESTEKÇİLERİ İÇİN
2023/2

CUMARTESİ ANNELERİ'NİN YERİ GALATASARAY MEYDANI'DIR

PROTESTO
HAKKINI KORU

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

BÜLTEN

İLETİŞİME GEÇİN

[amnesty.org.tr](https://www.amnesty.org.tr)

bulten@amnesty.org.tr

+ (90) 212 361 62 17

BİZE KATILIN

bit.ly/aforgutu

twitter.com/aforgutu

[instagram.com/aforgutu](https://www.instagram.com/aforgutu)

Dergi Adı: Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İktisadi İşletmesi Bülteni
İmtiyaz Sahibinin Adı: Selma Kanbur Yılmaz
Sorumlu Yazı İşleri Müdürünün Adı: Necmettin Tuğkan Gündoğdu
Editör: Fatma Yörür
Çeviri Editörü: Dila Keleş
Fotoğraf Editörü: Fırat Doğan
Tasarım/Uygulama: Altuğ Çavuşoğlu

Yönetim Yeri, Adresi: Hacımimi Mah. Kemeraltı Cad. No:31 Adahan Kat:2 Karaköy
34472 Beyoğlu/İstanbul
Basım Yapanın Adı ve Adresi: Hilmi Celhunz, Format Matbaacılık San. Ve Tic. Ltd.,
Yeşilce Mahallesi Girne Caddesi Dumanlı Sk. No:2 4.Levent Kağıthane/İstanbul
(Tel +90 212 280 98 54)
Basım Tarihi: Ağustos 2023
Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın, Dört Ayda Bir Yayınlanır

Kapak Fotoğrafı: ©Damla Uğantaş - Uluslararası Af Örgütü Türkiye

İÇİNDEKİLER

DÜNYADAN HABERLER

6-7

BARIŞÇIL PROTESTOLAR VE DEVLETLER

10-11

DİKKAT POLİS KONUŞUYOR

14-15

İNSAN HAKLARI EĞİTİMLERİ

20-21

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

24-25

HAK SAVUNUCULARI BERAAT ETTİ!

8-9

BARİKATLARI AŞAN MÜCADELELER

12-13

MAHSA AMİNİ: KADIN, YAŞAM, ÖZGÜRLÜK

16-17

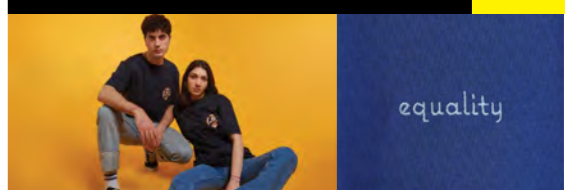
DAVA GÖZLEM PROGRAMI

22-23

UAÖ VE SLUSH JOBS İŞBİRLİĞİ

26-27

SEVGİLİ DESTEKÇİLERİMİZ MERHABA,

Her sayımızda sizlere o döneme ait insan hakları ihlalleri, bunlarla mücadelelerimiz ve çalışmalarımızı anlatarak ulaşıma çalışıyorum. Bu kez ise bu hareketin merkezinde mücadele etmiş çok değerli bir dostumuzu, dünyayı sahiden değiştirmeye çalışan, bunu isteyen ve başaran bir yoldaşımı, Haziran ayında aniden kaybettiğimiz canımız Murat Çekiç'i anlatmak istiyorum.

Murat ile dostluğumuz üniversite sıralarına dayanır. Hiç aralıksız ve kopmadan süren 25 yıllık dostluğumuzda, bir tek gerginlik, kırgınlık, tek bir sorun yaşadığımızı hatırlamıyorum. Bunu özel olarak çabaladığımız için yapmadık, doğalında insanlarla böyle bir iletişimi vardı onun.

Bundan 13 yıl önce Af Örgütü Direktörü olarak göreve başladığından bu yana da, teorik ve pratik olarak hep akıl danıştığım, sorunları parlak zekası ve pratikliğiyle hızlıca çözen insan hakları camiasında da çok özel yere sahip bir insandı. Hiç abartmadan söylemeliyim, hayatımda tanıdığım en zeki insanlardan biriydi Murat. Her koşulda, her durumda, ki bir insan hakları savunucusu için hayati öneme sahiptir bu özellik, sorunların mutlaka bir çözümü vardı onda. Çok okur, çok araştırır, adını duymadığımız yepyeni konularda, alanlarda ne gibi gelişmeler olduğunu takip eder, hiç yorulmaz, hiç vazgeçmez, uslanmaz bir entelektüeldi.

Af Örgütü çatısı altında birlikte çalıştığımız uzun yıllarda hak mücadelesi alanındaki yaratıcılığı, enerjisi, adalet duygusu beni gerçekten kendisine hayran bırakırdı. Elbette gerçek bir mücadeleci olduğunu ve aktivist yönünü anlatmak, onu bütünüyle anlatmakta çok yetersiz kalır. İnsan hakları hareketi açısından en zor zamanlardan biri olan, Gezi protestoları sırasında şubemizin direktörü Murat'tı. Bu süreci onun cesareti, liderliği ve yaratıcılığı, dayanışması ve aslında kocaman yüreği ve iyiliği ile geçirdik. Bunu asla unutamam. Birlikte çalıştığımız, ürettiğimiz pek çok kampanyayı; ülkenin dört bir yanına seyahat ederek düzenlediğimiz eğitimler, toplantılar, görüşmeler için gece gündüz koşturmamızı, Af Örgütü'ne ve Türkiye'deki insan hakları mücadelesine ve değişime hayatını, kendini adadığını unutmam, unutmayacağız.

Kalbi de kocaman, çok merhametli, duygusal bir dosttu Murat, bazen hayatta her şeyle dalga geçer gözükürdü ama hayır çok fazla şeyi dert eden, insan hakları mücadelesinde de, yakın dostlarının hayatında da çok fazla şeyi, başkalarının derdini kendine dert edinen, yardımcı olmak için ne gerekirse yapmaya çalışan, dahası onlarla birlikte içlenip, sadece ağlamakla kalmayan, o sorunu çözene kadar işini peşini bırakmayan bir dosttu.

Birlikte günler, gecelerce güldüğümüz, yeri geldiğinde hepimizle hüngür hüngür ağlayan, ama yanımızda olmayı hiç bırakmayan, başımızda omzunda yer açan, yanımızda-yanımızda olmayı hiç ihmal etmeyen, bulunduğu ortamı kimsenin yapamadığı kadar güzelleştiren özel bir insandı. Hak hareketi açısından, bulunduğu yerde olan herkese güven veren, herkesin kendini güvende hissetmesini sağlayan bir insandı Murat. O oradaysa çözüm hep vardır, vardı.

Günde birkaç kez, elime telefonu alıp ona danışacak, akıl soracak, birlikte gülecek, birlikte üzülecek, sinirlenecek mesajları atmaya kalkıyor, birkaç saniye içinde asla dolmayacak yokluğunu içim acıyarak fark ediyorum. Yürekten söylemek isterim ki, eşi benzeri olmayan bir hak savunucusunu, yeri doldurulamaz bir yol arkadaşını, dostu, mücadelecisi, zekayı, yoldaşı kaybettim, kaybettik insan hakları hareketi olarak, anısı yolumuzu aydınlatacak, her an aklımızda, kalbimizde olacak, bize ilham verecek.

Adını, onu, insanlığını, mücadelesini hiç unutturmamak, hep yaşatmak ve herkese anlatıp mücadeleyi büyütme de bizim sözümüz olsun. Rahat uyusun canımız Murat.

RUHAT SENA AKŞENER

Direktör

Uluslararası Af Örgütü Türkiye

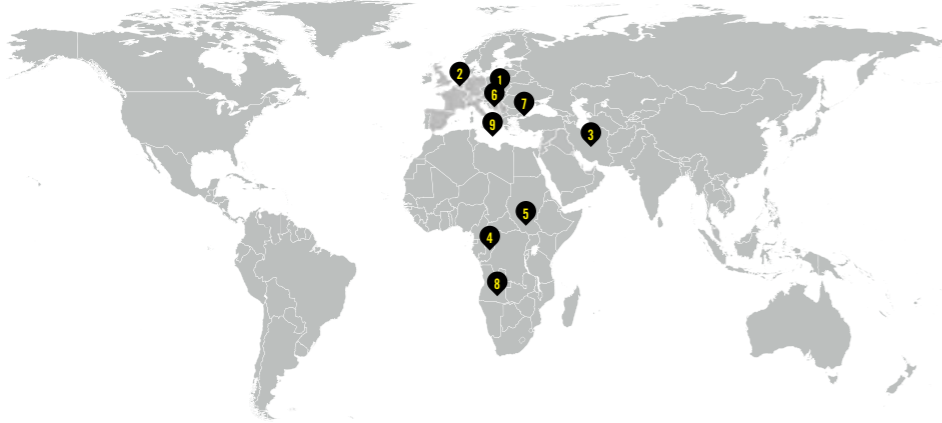
MURAT ÇEKİÇ 2015 YILINDA ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ ÇALIŞANLARIYLA BİRLİKTE

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

DÜNYA GENELİNDEN İYİ HABERLER

DİLA KELEŞ
Çeviri Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

1 ROMANLARA AYRIMCILIK AB ADALET DİVANİ'NA TAŞINDI

Nisan ayında Avrupa Komisyonu, Irk Eşitliği Yönergesi'ne aykırı olarak Roman öğrencilere karşı ayrımcı eğitimle etkin mücadelede yetersiz kalmaya devam ettiği için Slovakya'yı Avrupa Birliği Adalet Divanı'na sevk etti. Bu, Komisyon'un, tüm sosyo-

ekonomik ürün ve hizmetlerde irksal ve etnik köken fark etmeksizin eşitliği ve ayrımcılık yasağını güvence altına alan Irk Eşitliği Yönergesi'ni ihlal ettiği için bir ülke hakkında sevk kararı verdiği ilk seferdir. Karar, Avrupa Roman Hakları Merkezi ile yıllardır Slovakya'daki ayrımcı eğitim sorununu araştıran ve bu konu üzerine kampanya yürüten Uluslararası Af Örgütü için büyük bir kazanımdır.

2 AB DEVLETLERİ LJUBLJANA-LAHEY SÖZLEŞMESİ'Nİ İMZALADI

AB devletleri 26 Mayıs'ta soykırım suçu, insanlığa karşı işlenen suçlar, savaş suçları ve diğer uluslararası suçların soruşturulması ve yargılanmasında uluslararası işbirliğine dair Ljubljana-Lahey Sözleşmesi'ni imzaladı. Uluslararası Af Örgütü'nden iki yasal danışman diplomatik konferansa katılarak kaygılarını ifade etti ve tavsiyelerde bulundu.

Sözleşme, soykırım, insanlığa karşı işlenen suçlar ve sözleşmenin kapsadığı şekilde işkence ve zorla kaybetmeyi içeren savaş suçları üzerinde devletlerin

yargı yetkisinin genişletilmesi, zaman aşımının bu suçlara uygulanmaması, mağdurların ileriye dönük tanımı dahil mağdurların haklarıyla ilgili ayrı bir bölüm, bir kişiyi cinsel yönelim temelinde yargılama veya cezalandırma amacıyla talepte bulunulduğunu düşünmek için somut gerekçelerin varlığı halinde karşılıklı yasal destek veya iadenin reddedilmesi ve geri gönderme yasağının (non-refoulement) geniş ve yenilikçi bir tanımı gibi Uluslararası Af Örgütü'nün çağrıda bulunduğu pek çok maddeyi kapsıyor.

3

İRANLI PROTESTOCU TEKDESTAN SERBEST BIRAKILDI

22 yaşında gözaltında hayatını kaybeden Mahsa Amini için protestolara katıldıkları gerekçesiyle Arşiya Tekdestan, Mehdi Muhammedifard ve Cevat Ruhi hiçbir şekilde adil olmayan bir yargılamanın ardından ölüme mahkum edilmişti. Uluslararası Af Örgütü hızla harekete geçerek ölüm cezalarının bozulması çağrısıyla acil eylem başlattı. Mayıs 2023'te Yüksek Mahkeme protestocuların mahkumiyetini ve ölüm cezalarını bozdu. Mayıs sonlarında, avukatı, Twitter'dan yaptığı kamuya açık bir paylaşımında, Arşiya'nın adli kontrol şartıyla cezaevinden serbest bırakıldığını duyurdu.

4

AKTİVİST VE DÜŞÜNCE MAHKUMU BİZİMUNGU BERAAT ETTİ

Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde LUCHA adlı yurtaş hareketinin üyesi aktivistler King Mwamiso ve Elias Bizimungu doğudaki Kuzey Kivu eyaletinde ordu ve polis yetkililerini Mayıs 2021'den beri devam eden kuşatma koşullarında görev alanlarındaki insanları koruyamadıkları ve insan hakları ihlallerinde suç ortağı oldukları yönünde eleştirdikleri için sırasıyla Nisan ve Eylül 2022'de gözaltına alındı.

İfade ve barışçıl toplanma özgürlüğü haklarını kullandıkları için uydurma suçlamalarla gözaltına alınan aktivistlerden Elias Bizimungu 27 Mayıs'ta Goma Yüksek Mahkemesi'nde beraat etti ve 29 Mayıs akşamı cezaevinden serbest bırakıldı. Elias cezaevinden çıktıktan sonra King'in sağlık durumunun iyi olduğunu ancak yalnız kaldığı için moralsiz olduğunu belirtti. Uluslararası Af Örgütü düşünce mahkumu olan King Mwamiso'nun da serbest bırakılması için çağrı yapıyor.

5

GÜNEY SUDAN'A SİLAH AMBARGOSU BİR YIL DAHA UZATILDI

BM Güvenlik Konseyi, 2018'de 2428 Sayılı Kararla Güney Sudan'a getirdiği ve o tarihten bu yana birkaç kez yenilediği silah ambargosunun süresini 30 Mayıs 2023'te bir yıl daha uzattı. Uluslararası Af Örgütü Doğu ve Güney Afrika Bölgesel Direktörü Tigere Chagutah konu hakkındaki açıklamasında, "Silah ambargosunun süresinin uzatılması, tecavüz ve diğer türde cinsel şiddet vakaları dahil

korunmuş insan hakları ihlallerine maruz bırakılan milyonlarca sivil için olumlu bir gelişmedir. Silah ambargosu, neredeyse on yıldır açık bir cezazırlıkla suç işlemekte kullanılan silahların Güney Sudan'a gönderilmesini önlemekte kritik bir adım. Güvenlik Konseyi'ni Güney Sudan'a silah akışını durdurmak için etkili tedbirler almaya çağırıyoruz. Ambargoyu delen devletler, şirketler ve kişilerden hesap sorulmalı" dedi.

7 İSTANBUL SÖZLEŞMESİ TÜM AB'Yİ KAPSADI

Uluslararası Af Örgütü ile diğer sivil toplum örgütleri ve aktivistlerin yıllardır sürdürdüğü müzakereler ve savunuculuk çalışmalarının ardından 1 Haziran'da Avrupa Birliği Konseyi, AB'nin, kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadelede dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ne (İstanbul Sözleşmesi) katılımını onayladı. İstanbul Sözleşmesi; kadının güçlendirilmesi, şiddetin önlenmesi, önlenemediği durumlarda etkin soruşturma yürütülmesi, destek mekanizmaları sağlanması ve ikincil mağduriyetler oluşturulmaması konularında devletlere yol haritası çizer ve denetleyici bir rol oynar. Karar, AB genelinde toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele bağlamında kritik önem taşıyor.

8

ANGOLALI AKTİVİST NEUTRO KOŞULSUZ SERBEST BIRAKILDI

Tanaice Neutro adıyla bilinen Angolalı aktivist Gilson da Silva Morreira sosyal medyada ülkenin içinde bulunduğu durumu eleştiren videolar paylaşmasının ardından 13 Ocak 2022'de gözaltına alındı. Tanaice suç konusu yapılan videolarda yoksulluk, kötü yönetim, yolsuzluk ve baskı gibi sorunlara değinmiş ve Angola halkını haklarını savunmaya çağırıştı. Eylül 2022'de hakim karşısında çıkan Tanaice halkı resmi sembollere karşı

kısırtılmak suçlamasıyla 15 ay hapis cezasına mahkum edildi. Uluslararası Af Örgütü davanın bilinmesi için acil eylem düzenleyerek Tanaice Neutro'ya destek verdi. İçişleri Bakanı'nın 22 Haziran'daki cezaevi ziyaretinin ardından Tanaice 23 Haziran'da koşulsuz serbest bırakıldı. Avukatları, verilen zararın telafi edilmesi için devlete karşı dava açmayı planlıyor.

6

BOSNA-HERSEK'TE SAVAŞ SUÇLUSU SİRP YETKİLİLER MAHKUM EDİLDİ

Uluslararası Ceza Mahkemeleri Rezidüel Mekanizması (UCMRM) görevlileri Jovica Stanisic ve Franko Simatovic'i 1991-1995 yılları arasında Bosna-Hersek ve Hırvatistan'daki beş bölgede işlenen katliam suçlarından beraat ettirmiş ancak Bosanski Samac adlı Bosna kasabasında işlenen cinayet, savaş suçları ve insanlığa karşı işlenen suçlara yardım ve yataklıktan 12'şer

yıl hapis cezasına mahkum etmişti. Stanisic ve Simatovic'in karara itirazı 31 Mayıs 2023'te sonuçlandı. Mahkememin Temyiz Dairesi itirazları reddederek Sırp yetkililerin Bijeljina, Zvornik, Doboj, Trnovo ve Sanski Most'ta işlenen suçlardan da sorumlu olduğuna hükmetti ve cezalarını 12'şer yıldan 15'er yıla çıkardı. Uluslararası adaletin sağlanmasında tarihi bir gelişme olan karar nihai ve bağlayıcı.

9 AKDENİZ ÜLKELERİNDEN İKLİM KRİZİYLE MÜCADELE ÇAĞRISI

İtalya, Yunanistan, Portekiz, Malta ve Slovenya cumhurbaşkanları 3 Ağustos'ta, son yıllarda bölgede kaydedilen şiddetli ısı dalgaları, orman yangınları ve sellere dikkat çekerek iklim kriziyle mücadele çağrısı yaptı. Uluslararası Af Örgütü İklim, Ekonomik ve Sosyal Adalet Direktörü Marta Schaaf, "Bu ülkelerin cumhurbaşkanları bugüne kadarki en sıcak Temmuz ayının ardından, gitgide şiddetlenen iklim kriziyle acilen baş etme gereğini vurgulamakta haklı. İklim krizi yaşam, sağlık, gıda, barınma, iyi bir işte çalışma ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı dahil insan haklarına zarar veren bir insan hakları krizidir. Dünya liderleri edilgen tonda konuşmaya son vermeli. 'Adım atılmalı' demek yerine bizzat adım atmalı" dedi. Schaaf ayrıca, tedbir alınmadığı sürece Akdeniz bölgesinin küresel ısınmadan en çok etkilenen bölgelerden biri olacağı uyarısında bulundu.

HAK SAVUNUCULARI BERAAT ETTİ, ADALET KAZANDI!

2017'den beri yargılanan, aralarında Uluslararası Af Örgütü Türkiye Onursal Başkanı Taner Kılıç ve Türkiye Şubesi'nin eski direktörü İdil Eser'in de yer aldığı dört insan hakları savunucusu hakkında geçtiğimiz Haziran ayında görülen duruşmada nihayet beraat kararı verildi.

Yargıtay'ın Kasım 2022'deki bozma kararının ardından İstanbul 35. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yeniden görülen Hak Savunucuları Davası'nın ikinci duruşması beraatle sonuçlandı. Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi Onursal Başkanı ile diğer üç insan hakları savunucusu nihayet beraat etti. Uluslararası Af Örgütü yayımladığı açıklamada, kararın büyük bir rahatlama getirdiğini ancak bununla birlikte, yargılamaların siyasi niteliğini de bir kez daha ortaya koyduğunu belirtti.

11 insan hakları savunucusu arasında yer alan ve Temmuz 2020'de mahkum edilen Taner Kılıç, İdil Eser, Özlem Dalkıran ve Günel Kurşun hakkındaki beraat kararı, hak savunucularının tutuklanmasından altı yıl sonra verildi.

Uluslararası Af Örgütü Genel Sekreteri Agnès Callamard konu hakkındaki açıklamasında, "Karar, akıl almaz boyutlarda bir haksızlığa son verdi. Mahkumiyet kararları nihayet bozulduğu için büyük bir rahatlama duyuyoruz; ancak bu

kararların verilmiş olması yıllar sonra bile akla mantığa sığmıyor" dedi. Callamard sözlerini şöyle sürdürdü:

"Beş yıldan uzun süre boyunca, bu dört cesur insan hakları savunucusuna yöneltilen temelsiz suçlamaların birbirini izleyen mahkemeler tarafından gerçekleşmiş gibi kabul edilmesiyle adaletsizlik çarklarının döndüğüne tanık olduk."

Agnès Callamard
Uluslararası Af Örgütü Genel Sekreteri

Mülteci hakları avukatı ve Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi Onursal Başkanı olan Taner Kılıç Haziran 2017'de gözaltına alındı ve 14 aydan uzun süre cezaevinde tutuldu. Aleyhine hiçbir delil olmadığı halde Temmuz 2020'de "terör örgütü üyeliği"nden suçlu bulunarak altı yıl üç ay hapis cezasına mahkum edildi. İdil Eser, Özlem Dalkıran ve Günel Kurşun 2017'de "terör örgütüne yardım etmek" suçlamasıyla 25'er ay hapis cezasına çarptırıldı ve üç aydan uzun süre tutuklu kaldı.

Dava kapsamında görülen 12 duruşma boyunca dört insan hakları aktivistine yöneltilen her bir suçlamanın temelsiz olduğu, devletin atadığı bilirkişiler ve polis raporları da dahil sunulan belgelerle defalarca ve kapsamlı bir biçimde kanıtlandı.

Karar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM), Türkiye tarafından Taner Kılıç'ın 2017-2018'deki tutukluluğunun insan haklarını ihlal ettiğine yönelik kararın AİHM Büyük Daire'de yeniden görülmesi için yapılan temyiz başvurusunu reddetmesinin ardından verildi. Böylece AİHM'in bağlayıcı kararı kesinleşti.

Mayıs 2022'de AİHM, Türkiye yetkililerinin "Taner Kılıç'ın suç işlediğine dair makul şüphesi" olmadığını doğruladı. AİHM aynı zamanda, Kılıç'ın terörle bağlantılı bir diğer suçlama setiyle hapsedilmesinin "insan hakları savunucusu olarak yürüttüğü çalışmalarla doğrudan bağlantılı" olduğuna hükmetti.

"Taner, İdil, Özlem ve Günel açısından çektikleri eziyet bitmiş olabilir; fakat Türkiye'nin dört bir yanında çok sayıda insan hakları savunucusu cezaevinde tutuluyor veya tutuklanma ya da benzeri temelsiz kovuşturmalara karşı karşıya kalma kaygısıyla yaşıyor."

Agnès Callamard
Uluslararası Af Örgütü Genel Sekreteri

DEVLETLER BARIŞÇIL PROTESTOCULARI ENGELLEME ÇABASINDAN VAZGEÇMELİ

DAMLA KURU

Savunuculuk Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

2023 yaz ayları boyunca Türkiye’de Cumartesi Anneleri/İnsanları, Onur Yürüyüşleri, Akbelen Protestoları gibi pek çok barışçıl protesto gerçekleşti. Barışçıl protestoların güvenliğini sağlamakla yükümlü olan makamlarsa bu yükümlülüklerini yerine getirmek yerine hukuki durumu birçok açıdan tartışmalı olan yasak kararları, polis şiddeti ve gözaltılar ile protestoları engellemeye çalıştı. Ancak, birçok alanda insan hakları ihlallerine karşı seslerini birleştiren aktivistler yasalara rağmen sokaklardaydı.

İnsanların taleplerini dile getirmeleri için önemli bir alan olan barışçıl protestolar yalnızca Türkiye’de yasaklanmadı. 2023 yazı boyunca Fransa’dan Irak’a; Hollanda’dan Bangladeş’e birçok devlet başvurdukları caydırıcı yöntemler ile barışçıl protestoları engellemeye çalıştı. Böylece bir dönemde, devletlerin barışçıl protestocuları caydırmak için kullandığı yöntemleri tespit etmek, bunu yaparken de barışçıl protestoların önemini ve protesto hakkının neden korunması gerektiğini hatırlatmak önemli.

BARIŞÇIL PROTESTOLAR NEDEN ÖNEMLİDİR?

Barışçıl protesto, haklarımızı kullanmanın dinamik ve kamusal bir yoldur.¹ Barışçıl

protestolar birey ve grupların itiraz, görüş ve fikirlerini ifade etmelerine, adaletsizliğe itiraz etmelerine, hesap verilebilirlik ve değişim taleplerini iletmelerine olanak sağlar.

Barışçıl protesto denince Akbelen Protestolarından Feminist Gece Yürüyüşlerine, 1 Mayıs İşçi ve Emekçi Bayramı’ndan kıyı işgaline karşı başlatılan havlu hareketine kadar birçok protesto akıllarımıza geliyor. Bunun altında yatan yegâne sebep ise protesto hakkının doğası gereği medeni haklardan sosyal-ekonomik haklara ve bu hak taleplerini iletmemize olanak sağlayan şemsiye bir ‘hak’ olmasıdır. Bana kalırsa barışçıl protestoların önemi de tam olarak buradan gelmektedir. Pek çok hakkımızı aktif ve kolektif bir şekilde kullanmamızın yolu barışçıl protestolardan geçer. Çünkü protesto, değişimin ilk adımımızdır ve insan haklarının korunması ve geliştirilmesi için olmazsa olmaz bir toplumsal diyalog zeminidir.

DEVLETLER PROTESTOCULARI CAYDIRMAK İÇİN NELER YAPTI?

Devletler barışçıl protestocuların taleplerine kulak verip, çözüm bulmak için diyalogu teşvik etmek yerine, barışçıl protestoları caydırmak için ileri teknoloji gözetim araçları hukuku, yargıyı ve kolluk kuvvetlerini kullandı.

Hukuksuz Gözetim Yöntemleri

Hollanda’da protestolara katılmak isteyen herkes, polis tarafından izlenme riskiyle karşı karşıya. Hollanda polisi, aşırı geniş ve muğlak takdir yetkisine sahip. Polisin gözetim yöntemlerinde ciddi bir denetleme eksikliği var. Hollanda’daki barışçıl protestoculara yönelik hukuka aykırı gözetimleri araştırdığımız “Denetimsiz Güç: Hollanda’da Barışçıl Protestoculara Yönelik Kimlik Kontrolleri ve Veri Toplama”² başlıklı raporda, polisin protestocuların kimliğini belirlemek ve onları izlemek için kullandığı, yasa dışı kimlik kontrollerinden sosyal medya takibine, protestolarda dron kullanımından grup filtreleme mobil uygulamalarına ve habersiz evlere gitmeye kadar çok çeşitli yöntemleri inceledik.

Hollanda polisi, barışçıl protestocuları gizlice takip etmek yerine toplanmaları kolaylaştırmaya odaklanmalı ve yetkililer, barışçıl protestocuların hukuksuz gözetimine son vermek için harekete geçmelidir. Kimlik kontrolleri ancak ciddi ceza suç bakımından makul şüphenin varlığı halinde yapılmalıdır.

Hukuki Olarak Tartışılmalı Gerekçelerle Protestoların Engellenmesi

Uluslararası Af Örgütü Birleşik Krallık Şubesi, İşkenceye Karşı Mücadele Örgütü (Freedom from Torture), Liberty ve diğer insan hakları örgütlerinden oluşan bir koalisyon 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü’nde Londra’da barışçıl bir protesto gerçekleştirmek istedi. Aktivistler Westminster Köprüsü’ne, “Zulüm değil şefkat: Mülteciler hoş geldiniz” yazılı 50 metrelik bir pankart asmayı planlıyordu. Polis, protesto hazırlığında olan aktivistleri durdurarak, kamu düzenini tehdit ettikleri gerekçesiyle protestoya engel oldu. Aktivistlere göre, polisin herhangi bir yasal dayanağı olmadan bir protestoyu engellemek için art arda sıraladığı bahaneler, artan çeşitlilikteki barışçıl protestoların bastırılması için hükümetin polisi cesaretlendirdiğine işaret ediyor.³

Benzer bir tablo Fransa’da da karşımıza çıkıyor. Fransa’da 17 yaşındaki Nahel M.’nin bir polis memuru tarafından öldürülmesi sonrası polis şiddetini protesto eden bir dizi gösteri yasaklandı. Fransız hükümeti, protestocuların taleplerine yani kolluk kuvvetlerinin ateşli silah ve ölümcül güç kullanımını düzenleyen yasaların bütünlüklü reformuna öncelik vermeli ve barışçıl toplanma hakkına saygı göstermelidir.⁴

Barışçıl Protestocuları Yargı Yoluyla Caydırma

Irak’ta Ocak ile Haziran arasında yetkililer en az 20 kişiyi ifade özgürlüğü haklarını kullandıkları için yargıladı. Altı kişi hapis cezasına çarptırıldı, ilerleyen tarihlerde serbest bırakıldı. Irak’ta hükümet Temmuz ayında iki yasa tasarsını da Parlamente’ye sundu. İfade Özgürlüğü ve Barışçıl Toplanma Yasası, Irak yetkililerine, “kamu ahlakı” ve “kamu düzenini” ihlal eden yorumlar yapan herkesi keyfi şekilde yargılamaları için olanak sunuyor. Yasa taslağı aynı zamanda yetkililerin, en az beş gün önceden izin alınmadığı sürece kamusal toplanmaları yasaklamasına imkân sağlıyor. Taslak, Irak yetkililerinin protestoları onaylarken veya yasaklarken hangi kriterleri kullanacağını belirtmeyerek esasen yetkililere tüm protestoları yasaklama yetkisi vermiş oluyor.⁵

Siber Suçlar Yasası kapsamında ise muğlak bir biçimde tanımlanan “ülkenin yüksek ekonomik, siyasi, askeri veya güvenlik çıkarlarına” zararlı addedilen içerikler paylaşan kişiler müebbet hapis veya 50 milyon Irak Dinarı (yaklaşık 38 bin Amerikan Doları) para cezasıyla karşı karşıya kalabilir.⁶

Yasaların ve yargının barışçıl protestoları bastırmak için kullanıldığı bir diğer ülke ise Rusya. Ukrayna’daki savaşa karşı çıkan barışçıl protestocular ağır cezai, idari ve diğer türde yaptırımlarla karşılaşılıyor. Savaş karşıtı protestocuları hedef almak için genellikle adil yargılama güvencelerinden fiilen yoksun idari soruşturmalar kullanılıyor. Hakimler protestocuların kamusal toplanma düzenlemelerini ihlal ettiğine veya yeni getirilen “itibarsızlaştırma” suçlarını işlediklerine hükmetmek ve protestocuları ağır para cezası veya idari gözaltına mahkûm etmek için sıklıkla savunma makamının güçlü delillerini göz ardı ederek yalnızca polis raporlarını dikkate alıyor. 2022’de Rusya’da 21 binden fazla kişi savaş karşıtı barışçıl sokak protestolarına katıldıkları veya internette savaşı eleştirdikleri için bu türde “suçlardan” ötürü cezalandırıldı. Bunlardan 2 bin 307 kişiye idari gözaltı, kalanlara ağır para cezaları verildi.⁷

Bir Caydırma Yöntemi Olarak: Aşırı Güç Kullanımı ve Gözaltılar

28 ve 29 Temmuz’da Bangladeş’in ana muhalefet partisi ve diğer gruplar, Başbakan Şeyh Hasina’yı istifaya çağıran ve Ocak 2024’teki seçimlere kadar geçici bir hükümetin

kurulmasını talep eden protestolar düzenledi. Medyada protestocular ve muhalefet partisi liderlerinin şiddete maruz bırakıldığını ve gözaltına alındığını gösteren çok sayıda video paylaşıldı. Protestolar polisle protestocular arasında yaşanan şiddetli çatışmalarla sona erdi. Bangladeş İçişleri Bakanı, hafta sonu şiddet olaylarından ötürü 700 kadar kişinin gözaltına alındığını açıkladı.

Bangladeş yetkililerini itidalli olmalı ve güç kullanımına sadece mutlaka gerektiği durumlarda asgari düzeyde başvurulmalıdır. Bir toplanmayı dağıtmak için katilen ateşli silahlar ve plastik mermi kullanılmamalıdır. Az sayıda kişinin şiddete başvurusu, tüm protestolara şiddet içeren protesto gibi yaklaşan müdahalelere yol açmamalıdır.⁸

BARIŞÇIL PROTESTO HAKKIMIZI NEDEN KORUMALIYIZ?

Protesto hakkı, tüm insan haklarının korunması için de kullanılan bir haktır. Protesto hakkının kullanımında esas amaç taleplerin görünür olmasıdır. Tam da bu nedenle ihlali, diğer tüm hak ihlallerinin de artmasına veya görünmez olmasına sebebiyet verebilir; hesap verilebilirlik ve adalet arayışlarını engelleyebilir. Protesto hakkını aşındırmaya yönelik genişleyen ve yoğunlaşan çabalara karşı koymak bu nedenle önemlidir.⁹

Uluslararası Af Örgütü olarak, barışçıl protestonun bir ayrıcalık değil, bir hak olduğunu ve devletlerin bu hakkı gözetmek, korumak ve kolaylaştırmakla yükümlü olduğunu iktidardakilere hatırlatmak için buradayız.

1. Protesto Hakkını Koru! - https://www.amnesty.org.tr/public/uploads/files/Rapor/Amnesty_ProtectTheProtest_TR_web.pdf
2. <https://www.amnesty.org.tr/icerik/hollanda-polis-bariscil-protestocularin-haklarini-ihlal-ediyor>
3. <https://www.amnesty.org.tr/icerik/birlesik-krallik-multeciler-gununde-yapilan-destek-eylemine-polis-engeli-protesto-hakkinayonelik-saldiridir>
4. <https://www.amnesty.org.tr/icerik/fransa-nahelin-vurulmasi-polis-taninan-haklarin-gozden-gecirilmesi-ve-kolluk-kuvvetlerinin-sistemantik-irkciligin-sona-erdirilmesi-gerektigini-gosteriyor>
5. <https://www.amnesty.org.tr/icerik/irak-yasa-taslaklari-ifade-ozgurlugu-ve-bariscil-toplanma-haklarini-tehdit-ediyor>
6. <https://www.amnesty.org.tr/icerik/irak-yasa-taslaklari-ifade-ozgurlugu-ve-bariscil-toplanma-haklarini-tehdit-ediyor>
7. <https://www.amnesty.org.tr/icerik/rusya-savas-karsiti-hareketyonelik-baski-suruoyor-20-bin-aktivist-agir-misillemelerle-karsi-karsiya>
8. <https://www.amnesty.org.tr/icerik/banglades-yetkililer-suregelen-krizi-yatistirmali-ve-protestocularin-haklarina-saygi-gostermeli>
9. <https://www.amnesty.org.tr/icerik/taksimde-protesto-yasagina-son-verilsin>

BARİKATLARI AŞAN MÜCADELELER

“Herkes, barış içinde toplanma ve örgütlenme hakkına sahiptir.”
İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi Madde 20

DENİZ AKDENİZ BELOVACIKLI
Kampanya Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

GÖKKUŞAĞININ RENKLERİ

Haziran ayı Türkiye'nin birçok şehrinde Onur Yürüyüşleri'nin ve Onur Haftası etkinliklerinin yasaklanması ile geçti. Ancak bu tablo Türkiye'de ilk defa yaşanmadı, aksine Türkiye'nin Onur Yürüyüşleri dahil olmak üzere protesto hakkı ihlallerine yönelik karnesi oldukça kabank.

Türkiye'de ilk defa Onur Yürüyüşü düzenlemek üzere 1993 yılında sokağa çıkan aktivistler bu yıl İstiklal Caddesi'ne çıkmadan polis tarafından engellendiler. 2003'ten 2015'e kadar yasaklama ile karşılaşılmadan devam eden Onur

Yürüyüşleri, 2015 yılında İstanbul Valiliğince yasaklandı ve günümüze kadar da bu yasaklar devam etti.

Ancak, tüm yasak ve baskılara rağmen aktivistler her yıl gökkuşağının renklerini sokaklara taşımaya devam etti! Polis şiddetinin karşısında aşkın, özgürlüğün ve eşitliğin sesini meydanlarda yankılatan aktivistler, attıkları sloganlardaki gibi yaşam mücadelelerinden hiçbir zaman vazgeçmedi! Galata Kulesi'nden dalgalanan gökkuşağı bayrağı ile diğer ülkelerden gelen dayanışma mesajları ile barikatları aşan coşkuları, umutları ve renkleri ile LGBTI+ hakları mücadelesini büyümeye devam ettiler.

YAŞAMIN SAVUNUCULARI

Muğla'nın Akbelen ilçesine kesim için gelen Jandarma ve çevik kuvvet ekipleri 24 Temmuz günü bölge halkının direnişiyle karşılaştı. Akbelen bölgesindeki ormanlar dört yıldır maden için istimlak edilmek isteniyor. Ancak, dört yıldır bölge halkı yaşam alanlarını savunuyor!

24 Temmuz sabahı hızar seslerine uyanan bölge halkı, kesim alanına gittiklerinde jandarma ve çevik kuvvet barikatları ile karşılaştı. Ancak, biber gazı, tazyikli su, polis şiddeti ve gözaltılara rağmen direniş güçlenerek devam etti. Akbelen, Türkiye'nin yaşam alanlarını savunanların barışçıl protesto hakkını engellediği ne ilk bölge ne de ilk orman.

Havva Ana ile simgeleşen Samistal Yaylası direnişi, Metin Lokumcu ile hafızalara kazınan HES mücadelesi, kadınların ön saflarını tuttuğu İkizdere eylemleri ve bu sayfalara sığmayacak daha niceleri yıllar içinde yetkililerin baskı ve şiddet uygulamaları ile engellenmeye çalışıldı. Ama, bambaşka bölgelerde olsalar da aynı taleple ve aynı kararlılıkla mücadelelerini sürdürdüler!

DEĞİŞİMİN YOLUNDA BARIŞÇIL PROTESTO HAKKI

Barışçıl protesto hakkı değişime giden en önemli adımlardan biridir. Çünkü, bireylerin değişim taleplerini dile getirebilecekleri, yaşanan ihlallere dikkat çekebilecekleri, devlet yetkililerinden cevap talep edebilecekleri

kısacası seslerini duyurabilecekleri ve özgürce bir araya gelebilecekleri kamusal bir alan sağlar.

Protesto hakkını ifade özgürlüğünden bağımsız düşünmek mümkün değildir. Çünkü, ister bir konunun değişmesine yönelik bir talep olsun, ister yaşanan bir ihlale dikkat çekmek olsun protestoların büyük bir çoğunluğu bir mesaj iletmeyi amaçlar. İnsanların düşüncelerini ifade etmelerinin dans, şiir, resim, konuşma, fısıldama gibi birçok yolu vardır. Bu düşünceleri kolektif bir şekilde, yani protestolarda dile getirmek de bu yöntemlerden biridir ve ifade özgürlüğü kapsamına girer. Dolayısıyla protestolar insanların ifade özgürlüklerini kullanmaları için önemli bir alan sağlar. Hakları ihlal edilenlerin, susturulmaya ve güçsüzleştirilmeye çalışanların kendi seslerini duyurabilmeleri ve yarılarında olanların ise birlikte mücadele edebilmeleri ve seslerini birleştirebilmeleri için önemli alanlar sağlar.

Protesto hakkı, tüm dünyada İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve diğer uluslararası insan hakları belgelerinde güvence altına alınan insan haklarından herkesin faydalanabilmesi yolunda değişimin çok önemli bir adımudur.

DİKKAT POLİS KONUŞUYOR:

YAPTIĞINIZ EYLEM ANAYASAL HAKTIR

DAMLA UĞANTAŞ

Kampanya Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Televizyonlar, gazeteler tarihin en sıcak günlerinin yaşandığını anlatıyor. İstanbul'da yüksek nem ve sıcak hava nedeniyle nefes almak bile çok zor. Günlerden cumartesi, Türkiye'nin bilinen en turistik noktalarından İstiklal Caddesi'nde insanlar binaların gölgelerine sığınarak yürüyor. Caddenin tam ortasında ise olağanüstü bir hareketlilik var. Yüzlerce polis caddeyi geçişi kapatmış şekilde kalkanlarıyla bekliyor. O sırada anons aracından, formaliteyi bir an önce yerine getirmek isteyen o sabırsız ses yükseliyor:

"Dikkat, dikkat polis konuşuyor! İstiklal Caddesi'nde toplanan gruba sesleniyorum; yaptığınız eylem kanunsuzdur derhal dağılın!"

Nefes almadan, arka arkaya üç kez tekrarlanan anons bittiğinde söz konusu grup artık istese bile dağılabilecek durumda değil. Zira polis çoktan grubu çembere aldı ve gözaltı aracının yanlarına yanaşmasını beklemeye başladı bile.

Yaşananlara yabancı olanlar etrafta bulunanlara soruyor:

"Ne oluyor burada?"

Haftalardır yaşananlara tanık olanlar bilinen manzarayı bilmeyenlere iki kelimeyle açıklıyor:

"Cumartesi Anneleri!"

Bilenler bilmeyenlere anlatsın; Cumartesi Anneleri zorla kaybedilen yakınlarını aramaktan vazgeçmediği için her hafta hukuksuz bir şekilde gözaltına alınıyor! Hem de Anayasa Mahkemesi kararına rağmen...

700. HAFTA VE SÜRGÜN

Cumartesi Anneleri, 1995'ten itibaren tam 700 hafta boyunca Galatasaray Meydanı'nda bir araya gelerek gözaltında kaybedilen yakınlarına ne olduğunu sordu. Yıllar boyu sürdürdükleri mücadele ile Türkiye'nin en uzun süreli barışçıl

GALATASARAY MEYDANI'NDA ALINAN
GÜVENLİK ÖNEMLERİ, 2023

GERİ DÖNÜŞ VE HUKUKSUZLUK DÖNGÜSÜ

Kararın kamuoyu ile paylaşılmasının ardından kayıp yakınları ve hak savunucuları Galatasaray sürgününden 241 hafta sonra meydana dönmek istedi ve haftalardır şiddetlenerek devam eden hukuksuzluk döngüsü başladı. Anayasa Mahkemesi, yıllar süren hukuk mücadelesinin ardından Cumartesi Anneleri'ne yönelik engellenmenin hak ihlali olduğuna hükmetti hükmetmesine ama uygulanan Anayasa Mahkemesi kararı değil Beyoğlu Kaymakamı'nın yasaklama kararı oldu. Öyle bir yasaklama kararı ki normlar hiyerarşisinin çiğnenmesi gerçeğini bir kenara bırakın altı hafta boyunca kararın görülen olmadı.

Sonradan Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın barışçıl toplantısının, 13 Kasım 2022 tarihinde İstiklal Caddesi'nde gerçekleştirilen bombalı saldırıdan 11 gün sonra yayınlanan ve bir yasaklama kararı niteliğinde olmayan genel emir uyarınca engellendiği anlaşıldı. 947. Haftada ilk kez Cumartesi Anneleri'ne yönelik yasaklama kararı geldi. Cumartesi Anneleri, Galatasaray Meydanı'na dönmelerinin dokuzuncu haftasında "2023 UEFA Şampiyonlar Ligi Finali" gerekçe gösterilerek yasaklandı. Peşinden Cumartesi Anneleri/İnsanları'na yönelik birer günlük toplantı ve gösteri yürüyüşü yasakları geldi. Kararlar bu yazının yazıldığı tarihe kadar hiçbir zaman kamuoyu ile paylaşılmadı, ısrarlı talep üzerine yalnızca bazı haftalar ifade işlemi sonrasında avukatlara gösterildi. İçeriğine dair bilgi edinilen yasaklama kararlarında Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın buluşmasının kamu düzenini ne şekilde bozacağına veya başkalarının hak ve özgürlüklerini nasıl zedeleyeceğine dair herhangi bir somut açıklama yapılmadı.

protestosu olan Cumartesi Anneleri, 700. Hafta buluşmasından bu yana ülkede toplanma özgürlüğüne yönelik hukuka aykırı kısıtlamaların da sembolü haline geldi.

Beyoğlu Kaymakamı'nın yasaklama kararıyla Cumartesi Anneleri, eylemlerinin 700. Haftasında "evlatlarının mezar yeri" belledikleri Galatasaray Meydanı'ndan sürgün edilirken meydan, Cumartesi Anneleri'nin hakikat talebi duyulmasını diye bariyerlerle kapatıldı.

Anayasa Mahkemesi yasaklamasının, Anayasa'nın 34. maddesinde garanti altına alınan "toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkını" ihlal ettiğine dair iki ayrı karar verdi. Mahkeme, yaşanan ihlalin tekrarlanmaması için yani Cumartesi Anneleri'nin toplanma özgürlüğü yeniden engellenmesin diye kararın kopyasını Beyoğlu Kaymakamı'na ve Adalet Bakanlığı'na gönderdi.

Haftalar ilerledikçe, görüntü alınmasını engellemek amacıyla kurulan kalkanlı polis çemberi gibi yaşanan hukuksuzluk ve polis pratikleri de genişleyerek tüm Taksim'e yayılıyor. Cumartesi Anneleri'ni meydana yaklaştırmamaya karar veren polis güçleri son haftalarda kayıp yakınları ve insan hakları savunucuları İstiklal Caddesi'ne çıkar çıkmaz etraflarını sararak müdahale ediyor.

Duyanlar duymayanlara anlatsın; yaşananlar Galatasaray Meydanı'nda görülen yarım saatte sınırlı kalmıyor. Tüm bu hukuksuzluk sürecinin bir sonucu olarak Cumartesi Anneleri/İnsanları her hafta cumartesi gününü gözaltında, kliması çalışmayan araçlarda, emniyette ve Galatasaray Meydanı'na kilometrelerce uzak hastanelerde (ki bu hastaneler Taksim'e dönüşü mümkün olduğunca zor olan hastaneler arasından her hafta değişecek şekilde seçiliyor) geçiriyor.

Yakınlarının akıbetini öğrenmek isteyen kayıp yakınları ve insan hakları savunucuları Anayasa Mahkemesi'nin kararının uygulanmasını talep ettiği için tüm gün alan bir eziyete maruz bırakılıyor.

Yaşananların en önemli sonucu ise Cumartesi Anneleri'nin esas talebinin görünmez kılınması oluyor. Barışçıl toplanma özgürlüğüne yönelik ihlaller o kadar şiddetli hale getiriyor ki hakikat talebi ve cezasızlığın son bulması çağrısı polis aracından yapılan anonsun gürlüğünde boğuluyor.

Cumartesi Anneleri'nin haklı mücadelesini anlamak için çok basit bir soruya cevap vermek yeterli:

Çocuğunuz zorla kaybedilseydi, onu aramaktan vazgeçer miydiniz?

Bilenler sessiz kalmasın; Cumartesi Anneleri'nin yeri Galatasaray Meydanı'dır!

MAHSA AMİNİ: KADIN, YAŞAM, ÖZGÜRLÜK!

© F. Macerani

DENİZ AKDENİZ BELOVACIKLI

Kampanyalar Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

16 Eylül 2022, öfkenin ve kıvılcımın günü olarak tarih sayfalarında ilelebet kalacak...

Mahsa Amini, ayrımcı zorunlu örtünme yasalarına uymadığı gerekçesiyle 13 Eylül 2022'de İran'da sözde ahlak polisi tarafından şiddetle gözaltına alındı. Birkaç saat sonra hastaneye götürüldüğünde komada olan Mahsa, 16 Eylül 2022'de yaşamını yitirdi. Görgü tanıkları Mahsa'nın keyfi bir şekilde gözaltına alınırken şiddetle dövüldüğünü aktardı.

İran yetkilileri, Mahsa'nın gözaltı aracındayken kafasına vurmaya da içeren işkence ve diğer türde kötü muameleyle maruz bıraktığı yönündeki güvenilir bilgilere rağmen, hızlı bu tanıklıkları yalanlayan beyanlarda bulundu. Ardından hiçbir kanıt sunmadan Mahsa'nın kalp krizi geçirdiğini iddia etti. Ancak Mahsa'nın amcası doktorların Mahsa'nın beyin dokusunun zarar gördüğünü ve böbreklerinin ve kalbinin iflas ettiğini söylediklerini belirtti.

İran yetkililerinin Mahsa'nın ölümünün araştıracağına dair açıklamalarına karşın Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi, soruşturmayı İçişleri Bakanlığı'nın yürütmesi yönünde emir verdi. Ancak, ülkenin polis gücünden ve polis teşkilatının uygulama ve politikalarından sorumlu bir makamın bu soruşturmayı yürütmesi uluslararası standartlar uyarınca bağımsızlık kriterine aykırıdır ve bağımsız, tarafsız bir heyetin yürüteceği bir ceza soruşturmasının alternatifi değildir.

Mahsa'nın ölümü, İran'da bir kıvılcım yaktı ve kadınların saçlarında sembolleşen hak mücadelesi dünyanın dört bir yanına yayıldı. İran yetkililerinin kadınların ve çocukların özerklik, mahremiyet ve ifade, din ve inanç özgürlüğü haklarını hiçe sayma çabalarına karşı binlerce insan seslerini İran sokaklarına taşıdı.

Mahsa'nın ölümünü soruşturmayan ve sorumluları adalete teslim etmeyen İran yetkilileri, protestoları şiddet kullanarak bastırmaya çalıştı. Hukuka aykırı güç kullanarak protestocuların üzerine yakın mesafeden atış mühimmatı ve metal saçmalar ateşlendi, biber gazı ve tazyikli su kullanıldı ve insanlar, coplarla şiddetli şekilde dövüldü. En az sekiz kişi üzerlerine ateş açılması sonucu öldürüldü, aralarında çocukların da bulunduğu yüzlerce kişi ciddi yaralar aldı.

İran yetkilileri protestoculara uyguladığı şiddetin yanı sıra binlerce kişiyi hukuksuzca gözaltına aldı ve haklarında

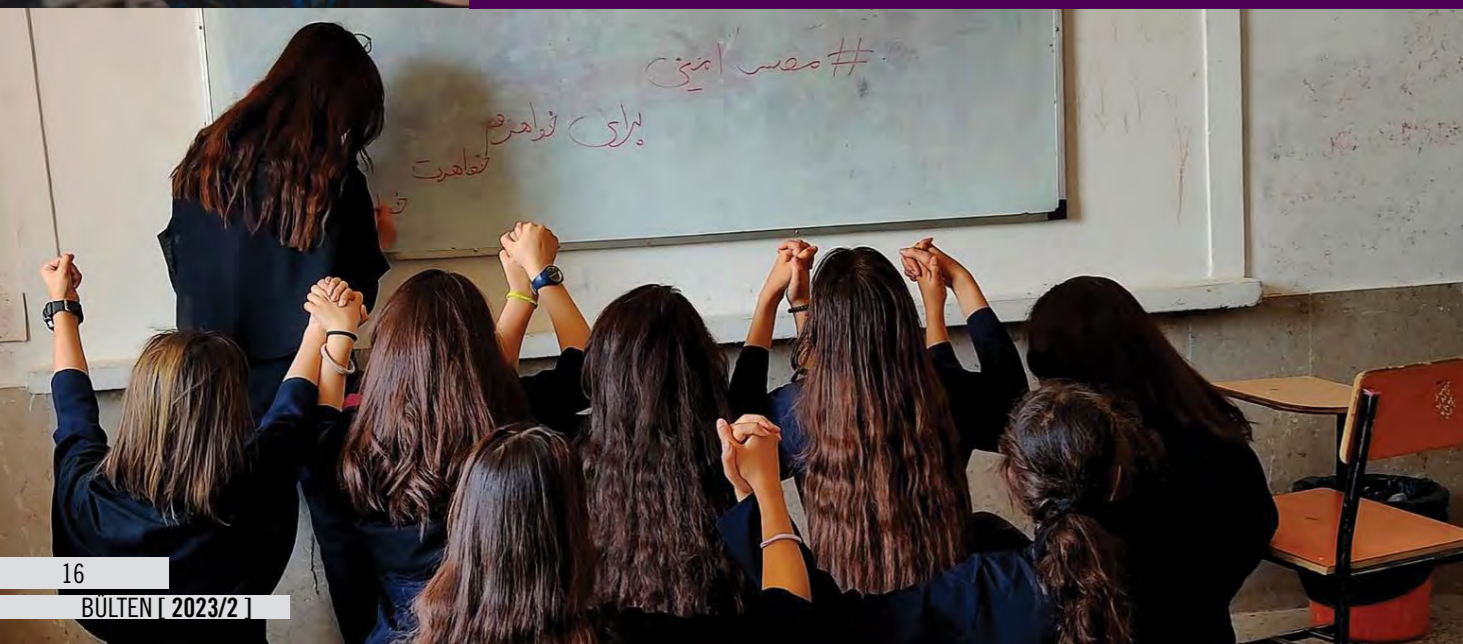
çeşitli iddianameler hazırladı. Protestoları bastırmak için onlarca kişiye göstermelik yargılamalar sonucunda keyfi olarak ölüm cezası vererek art arda infaz etti. Uzun zamandır yürüttükleri insan hakları ihlallerini politikalarının bir parçası olarak İran yetkilileri ölüm cezasına mahkûm edilenlerin kimliklerini açıklamadı. Yargılananların soruşturma ve yargılama aşamalarında kendi seçtikleri avukatlara erişimleri ve atanmış avukatların ise dava dosyalarına ve kararlara erişimleri ve müvekkillerini savunmaları engellendi.

İran yetkililerinin Mahsa'nın ölümüne ilişkin bağımsız ve tarafsız bir soruşturma yürütmemesi uzun zamandır süregelen cezasızlık politikaları ile örtüşüyor. Bu cezasızlık politikaları ise İran yetkililerini, hiçbir sonuçla karşılaşmaktan korkmadan yüzlerce protestocuyu öldürmeleri ve binlerce kişiyi işkence ve diğer türde kötü muameleyle maruz bırakmaları konusunda cesaretlendiriyor.

Zorunlu başörtüsü yasaları kadınların ve çocukların eşitlik, özel hayatın gizliliği, ifade ve inanç özgürlüğü haklarını ihlal eder ve onları insanlık onuru, bedensel özerklik ve öz değerden yoksun bırakır. Mahsa'nın gözaltına ölümü, İran'da kadınların ve kız çocukların polis, paramiliter güçler ve sivil saldırganlar tarafından başörtüsünün altından saç tellerini gösterdikleri veya kısa ve renkli paltolar, pantolonlar veya elbiseler giydikleri için artan taciz ve şiddetli saldırılara maruz bırakıldığı bir dönemde meydana geldi. İran İslami Ceza Kanunu uyarınca, kamusal alanda başörtüsü olmadan görülen kadınlar hapis, kırbaç veya para cezasıyla cezalandırılabilir. Yasa, İran'da kız çocuklar için asgari cezai ehliyet yaşı olan dokuz yaşa kadar geçerli. Uygulamada, yetkililer, kız çocuklara ilkökula başladıkları yedi yaşından itibaren zorunlu başörtüsü kuralını dayatıyor.

Ancak, Mahsa'nın ölümüyle "**Kadın, yaşam, özgürlük!**" sloganı İran sokaklarında tekrar yankılanmaya başladı. Mahsa'nın yüzü şiddet ve baskıdan beslenen ayrımcı düzene karşı saflarını birleştiren **binlerce insanın yüzü oldu.** Mahsa'nın saçları dünyanın dört bir yanında onun için dans eden, şarkılar söyleyen, sloganlar atan, şiirler okuyanların **saçları oldu.**

16 Eylül 2022 tarih sayfalarında Mirabal Kardeşlerin, New York'taki tekstil işçisi kadınların, Konca Kuriş'in, Nadia Vera'nın, Nokuthula Mabaso'nun ve daha nicelerinin yanında yerini aldı. **Ancak, yüzlerce yıllık tarihinde olduğu gibi kadınlar yaşamı elleriyle örmeye devam etti, mücadeleden hiç vazgeçmedi!**

TÜRKİYE'DE BASIN VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ, HAPİS CEZASI, PARA CEZASI VE CAN GÜVENLİĞİ KISKACINDA

FATMA YÖRÜR

Medya Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Türkiye'de basın ve ifade özgürlüğü ağır bir biçimde hedefte.

Hapis cezaları, gazetecilerin can güvenliği olmadan yapılan haber takipleri, Demokles'in kılıcına dönmüş RTÜK cezaları, şeffaflıktan uzak kamusal uygulamalarla veriye erişim sorunlarına ek olarak karar alıcıların elinde bir araca dönüşen yargı sopası... Tüm bunlar gazetecilerin çalışma koşullarını, dolayısıyla haber alma hakkımızı ağır biçimde olumsuz etkiliyor.

Buna rağmen hem mesleğini yapmak için inat eden gazeteciler hem de bu alanda gittikçe güçlenen sivil toplum sayesinde yaşananlara karşı direnç de sürüyor. Uluslararası ve yerel basın örgütlerinin çalışmaları, dava gözlem programlarının yaygınlaşması ve raporlamalardaki artış, teslim olmayan gazetecilik inadıyla umut veriyor.

Bu inat ve umudu büyütme için 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü gününde Karaköy Postane'de Basın Özgürlüğü paneli düzenledik. Deprem bölgesinde ağır koşullarda çalışan gazetecilerle buluştuklarımız panelde etkinlik partnerimiz Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği oldu. Afet Bölgesinde Gazetecilik ve Basın Özgürlüğü panelimize avukat Veysel Ok, gazeteciler Burcu Özkaya, Neyran Elden, Kazım Kızıl ve Osman Terkan konuşmacı olarak katıldılar.

Geçen yıl Rusya-Ukrayna Savaşı nedeniyle "Savaş Bölgesinde Gazetecilik" başlığı ile gerçekleştirdiğimiz panelde bu yıl hepimizi derinden sarsan deprem, afetler ve bu alanlarda çalışan gazetecilerin yaşadığı zorlukları ele aldık.

ORTAK AÇIKLAMA

ANKARA, DİYARBAKIR, İSTANBUL VE İZMİR'DE GAZETECİLERİN GÖZALTINA ALINMASINI KINIYORUZ

Soldan sağa: Sibel Yüklük, Firat Can Arslan, Delal Akyüz, Evrim Kepenek, Evrim Deniz

YILIN İLK YARISINDA, AĞIR TABLODAN SADECE BİRKAÇ ÖRNEK

Bu yazının kaleme alındığı günlerde ise gazeteciler haber ve araştırma mesailerinden çok engellerin kısılcığında ve sahada şiddet altında kalmaya devam ediyordu.

Dört aydır tutuklu olan gazeteci Abdurrahman Gök, Uluslararası Af Örgütü olarak bizim de dava gözlem kapsamında izlediğimiz Kemal Kurkut dosyasında yargılamanın seyrini bir fotoğrafla değiştirdi.

Tahliye başvuruları reddedilen TELE1 Genel Yayın Yönetmeni Merdan Yanardağ tutukluluk halinin kaldırılması için AYM'ye başvurdu. Yanardağ'ın tutuklanmasında gerekçe gösterilen ifadeleri nedeniyle TELE1 ekranları da karartıldı.

Gazeteci Barış Pehlivan, "Yargıtay üyesinin ismini kullanarak yazdığı bir yazısından dolayı 30 Mart 2023'te açılan bir davanın denetimli serbestliğinin bozulması gerekçesiyle sekiz aylığına cezaevine gireceğini duyurdu. Pehlivan'ın bu yazıda yer verdiği gibi mesele kişiler değil haber yapma ve haber alma hakkımızıdır.

"Zira biliyorum ki mesele ben değilim. Siz aslında ne olduğunu duymayın diye yeni bir mücadelenin içine sokuluyorum. Tek gücüm sizsiniz; bundandır ki en iyi bildiğim şeyi yapıyorum, haber veriyorum: Yeniden cezaevine giriyorum."

Yazıda ayrıca şu ifadeler yer alıyordu:

"Hiç kimseyi öldürmedim. Hiç kimseye tecavüz etmedim. Hiç kimseye uyuşturucu satmadım."

Çıkan yeni yasayla hükmü kesinleşmiş çok ağır suçları işleyenler cezaevinden çıkabiliyorken, ben hüküm verilmeyen bir dava gerekçe gösterilerek cezaevine atılıyorum. Gelecekse, hoş gelmiş 5. kez mahpusluk!"

Kamuoyunu Hatay'daki yıkım konusunda ilk bilgilendiren gazetecilerden Hasan Sivri'ye 'sansür yasası' olarak bilinen "halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak" suçlamasıyla dava açıldı. Sivri'nin bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası istendi.

Beş gazeteci, Türkiye'de "Basın Özgürlüğü İçin Mücadele Günü" olarak kutlanan 24 Temmuz'dan bir gün sonra evlerine yapılan baskınlarla gözaltına alındı.

Mezopotamya Haber Ajansı (MA) muhabirleri Delal Akyüz İzmir, Firat Can Arslan Ankara'da, T24 editörü Sibel Yüklük Ankara'da gözaltına alındı. Ardından Bianet editörü Evrim Kepenek İstanbul'da evine düzenlenen polis baskıyla gözaltına alındı. Gazeteci Evrim Deniz, Diyarbakır'da ifade vermek üzere gittiği polis merkezinde gözaltına alındı. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yürüttüğü bir soruşturma kapsamında gözaltına alınan gazetecilerden Firat Can Arslan tutuklanırken Evrim Kepenek, Evrim Deniz, Sibel Yüklük ve Delal Akyüz adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

20 yılı aşkın süredir gazetecilik yapan gazeteci Evrim Kepenek'i ellerinde plastik kelepçelerle gördük. Serbest kalmasının ardından yaptığı açıklamada, "Retweet etmenin suç olduğunu deneyimlediğim için Türkiye adına üzgünüm. Firat Can Arslan'ın haber olacak bilgiyi yaydığı için tutuklanması da ayrıca utanç verici" dedi.

RTÜK BASIN ÖZGÜRLÜĞÜNÜ HEDEF ALMA

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'ndan (RTÜK) dijital içerik platformlarına ceza kararı çıktı. Netflix, Disney+, Amazon Prime Video, Blu TV, Bein ve MUBİ'ye 'Türk aile yapısına aykırı' içerikler iddiasıyla üst sınırdan ceza verileceği öğrenildi.

Disney+'ta yayımlanan "Love, Victor" dizisinin bir bölümünde "toplumu rahatsız edici ve ahlaka aykırı davranışlar" bulunduğu iddiasıyla RTÜK, üst sınırdan idari para cezası kararı aldı. Amazon Prime Video'ya da "Modern Love" isimli yapımda "toplumun manevi değerleri ve ailenin korunması" ilkesine aykırı diyaloglar olduğu öne sürülerek üst sınırdan idari para cezası uygulandı. Mubi platformunda yer alan "Liseli" ve "Ateşli Oda" adlı filmlerde müstehcenlik içeren sahnelerin "yayıcılık ilkelerine aykırı olduğu" tespit edildi. Blu TV'nin "The Book of Queer" isimli dizisi ile Bein Movies Stars'da yayımlanan "Lost Highway" isimli yabancı filmin de 6112 sayılı Kanun'daki yayıncılık ilkelerini ihlal ettiği savunuldu. Söz konusu yapımlar dolayısıyla üst sınırdan idari para cezası uygulanmasına karar verildi. Virgin Radyo'da "Mesut Süre ile Rabarba" isimli programı "çocukların dinleyebileceği zaman diliminde ve gayri ahlaki, cinsellik ve müstehcenlik üzerine yapılan konuşmalar" olarak niteleyen ve bu nedenle yayıncılık ilkelerine aykırı bulan RTÜK, yayıncı kuruluşa üst sınırdan idari para cezası verilmesini kararlaştırdı.

Basın ve ifade özgürlüğü temel insan hakları arasındadır ve halkın haber almak hakkı engellenemez. Gazeteciler ve basın örgütleri ile dayanışmamız sürecek. 26 Temmuz'da 38 sivil toplum kuruluşu ile yaptığımız ortak açıklamada olduğu gibi, Türkiye makamlarına terörle mücadele yasalarını kötüye kullanma ve gazetecileri keyfi ve sistematik olarak gözaltına alma uygulamasına son verme çağrısında bulunuyoruz.

İNSAN HAKLARI EĞİTİM PROGRAMI FAALİYETLERİ

TEMEL İNSAN HAKLARI EĞİTİMLERİ DEVAM EDİYOR

İnsan Hakları Eğitim Programlarımız ile Türkiye'nin çeşitli kentlerinde katılımcılarla bir araya geldik. Bu dönemde odakta ifade özgürlüğü ve toplumsal cinsiyet ve çocuk hakları vardı.

"Temel İnsan Hakları Bağlamında İfade Özgürlüğü Kavramı ve Sorunları" başlıklı eğitim programlarımız devam ediyor. 6-7 Nisan 2023, 13-14 Nisan 2023 ve 8-9 Haziran 2023 tarihlerinde Ankara'da düzenlediğimiz üç atölyede toplam 70 katılımcıyla bir araya

geldik. İki güne yayılan programlar Ankara'da, Mülkiyeler Birliği salonunda yüz yüze gerçekleştirildi.

13-14 Temmuz 2023 tarihlerinde Diyarbakır'da yüz yüze düzenlediğimiz "Temel İnsan Hakları Bağlamında İfade Özgürlüğü Kavramı ve Sorunları" başlıklı eğitim programlarıyla toplam 25 katılımcıyla bir araya geldik.

27-28 Temmuz 2023 tarihlerinde Eskişehir'de düzenlediğimiz "Temel İnsan Hakları Bağlamında İfade Özgürlüğü Kavramı ve Sorunları" başlıklı eğitim programlarıyla toplam 25 katılımcıyla bir araya geldik. İki

gün devam eden programlar Eskişehir'de yüz yüze gerçekleştirildi.

Programın ilk gününde "Temel İnsan Hakları Bağlamında İfade Özgürlüğü Kavramı ve Sorunları" başlığı altında bilgi paylaşımı yapılırken ikinci günde "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bağlamında İfade Özgürlüğü" konularında atölyeler gerçekleştirildi.

2023 yılı güz döneminde devam edecek programlarla ilgili detaylı bilgi almak ve programa katılmak için ihe@amnesty.org.tr adresine yazabilir, insanhaklari.tv adresinden eğitim duyurularına ulaşabilirsiniz.

İNSAN HAKLARI EĞİTİM PROGRAMI FAALİYETLERİ

ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER BAĞLAMINDA ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL SUÇLARLA MÜCADELE VE ÇOCUK KORUMA MEKANİZMASI ATÖLYELERİ

Atölyelerde Türkiye'nin her yerine ulaşabilmek amacıyla online eğitimlere devam ediyoruz. 27-28 Nisan 2023 ve 1-2 Haziran 2023 tarihlerinde online gerçekleştirilen eğitimlere toplam 160 kişi katıldı. İki gün süren eğitime tam katılım gösterenlere katılım belgesi takdim edildi.

29-30 Nisan 2023 tarihlerinde Zonguldak Barosu işbirliği ile Zonguldak Barosu'na kayıtlı avukat ve stajyer avukatların katılımıyla iki günlük bir eğitim programı uygulandı. Zonguldak'ta yüz yüze yapılan eğitime toplam 22 avukat ve stajyer avukat katılarak katılım belgelerini aldı.

25-26 Mayıs 2023 tarihlerinde Mamak Rehberlik ve Araştırma Merkezinde eğitimcilerin katılımıyla iki günlük bir atölye programı uygulandı. Ankara'da yüz yüze yapılan eğitime toplam 20 kişi katılarak katılım belgelerini aldı.

18-19 Haziran 2023 Antalya Barosu'na kayıtlı avukat ve stajyer avukatların katılımıyla iki günlük bir eğitim programı uygulandı. Zonguldak'ta yüz yüze yapılan eğitime toplam 22 avukat ve stajyer avukat katılarak katılım belgelerini aldı.

2023 yılı güz döneminde devam edecek programlarla ilgili detaylı bilgi almak ve programa katılmak için ihe@amnesty.org.tr adresine yazabilir, insanhaklari.tv adresinden eğitim duyurularına ulaşabilirsiniz.

- DAVA GÖZLEM PROGRAMI -

BATUHAN DURMUŞ
Dava Gözlem Program Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi, adil yargılanma hakkı takibi için ifade ve barışçıl toplanma özgürlüğü ile kamu görevlilerinin yargılandığı cezasızlık şüphesi bulunan davalarda gözlemler yapar. Bu bültende izlediğimiz duruşmalardan notları sizler için paylaşıyoruz. Dava Gözlem programımız kapsamında izlediğimiz davalar ve duruşma gözlem yazılarımızın tamamına web sitemizde yer alan [amnesty.org.tr/dava-gozlem](https://www.amnesty.org.tr/dava-gozlem) sayfasından ulaşabilirsiniz.

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ 9. LGBTİ+ ONUR YÜRÜYÜŞÜ DAVASI

Boğaziçi Üniversitesi'nde 20 Mayıs 2022'de düzenlenen 9. Onur Yürüyüşü'ne ilk kez polis müdahalesi gerçekleştirilmiş, 69 öğrenci ve bir akademisyen öğrenci gözaltına alınmıştı. Öğrencilere açılan davanın ilk duruşması Mayıs ayının son haftasında Çağlayan'daki İstanbul Adliyesi 58. Asliye Ceza Mahkemesi'nde, üç güne yayılan oturumlar halinde görüldü. Duruşmaları çok sayıda basın mensubu, sivil toplum örgütü ve diplomatik misyon temsilcileri izledi. Duruşmada emniyet birimleri adına gözlem yapmak üzere polis memurlarının izleyici olarak buldukları görüldü. Yargılanan hak sahiplerinin avukatlarının talebi üzerine polisler dışarı çıkarıldı.

Hak sahibi öğrenciler, ifadelerinde, polislerin ihtar yapmadan kendilerini ablukaya aldığını, kendilerine ablukadan çıkış imkanı vermediğini ve emniyet amiri H.Y.'nin keyfi talimatlarla pek çok öğrenciyi gözaltına aldığını aktardı ve kötü muameleye uğradıklarını paylaştılar.

Davanın bir sonraki duruşması 2 Kasım 2023 saat 09:30'da görülecek.

ESKİŞEHİR 2. LGBTİ+ ONUR YÜRÜYÜŞÜ

2021 yılında Eskişehir'de düzenlenmek istenen ilk LGBTİ+ Onur Yürüyüşü polis tarafından engellendi. 3 Temmuz 2022'de düzenlenmek istenen yürüyüş de polis engel oldu. Polislerin

göstericilere uyguladığı şiddet gerekçesiyle yapılan suç duyuruları kovuşturmayaya yer olmadığı kararıyla sonuçsuz kaldı. Gözaltına alınan sekiz hak sahibi hakkında 7 Ekim 2022'de iddianame düzenlendi. Hak sahipleri iddianamede "grupla hareket etme", "fotoğraf çekme", "ses yükseltici cihazla açıklama yapma", "slogan atma" fiillerine suç isnat edildi. Eskişehir 4. Asliye Ceza Mahkemesi iddianameyi kabul etti.

Davanın ikinci duruşması 15 Haziran 2023'te görüldü. Beş yargılanan hak sahibi salonda hazır bulundu. Suçlamaları kabul etmeyen hak sahipleri beraatlarını talep etti. İfadelerinde polis müdahalesinin keyfilğine dikkat çektiler. Polisin göstericilere şiddet uyguladığı iddiaları mahkeme huzurunda anlatıldı. Hak sahipleri olay günü polisin bir gösteriyi boğazından tutarak yere ittiği, bir başka göstericinin boğazını sıkıttığını, bir gazetecinin kamerasını

yere fırlattığını anlattılar. Bir başka hak sahibi polis müdahalesinden uzaklaşmaya çalışırken çelme takılmak suretiyle yere düşürülerek gözaltına alındığını, polislerin kendisi yerdeyken dizleriyle sırtına bastıklarını anlattı.

Eskişehir 4. Asliye Ceza Mahkemesi 15 Haziran'da görülen üçüncü duruşmada kararını açıkladı. İltica etmesi nedeniyle Türkiye'de bulunmayan bir hak sahibi dışında herkesin beraatine karar verildi.

TAHİR ELÇİ DAVASI 8. DURUŞMA

Tahir Elçi'nin ölümüyle ilgili üç polis memurunun, "bilinçli taksirle ölüme sebebiyet verme" ve bir silahlı örgüt mensubunun "olası kastla öldürme" suçlamasıyla Diyarbakır 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandıkları davanın sekizinci duruşması 5 Temmuz 2023'te görüldü.

Belçika, Fransa, Hollanda baroları ve çeşitli diplomatik misyon temsilcileri duruşmayı izledi. 16 farklı barodan yaklaşık 50 avukat salonda hazır bulunurken, bazı barolar başkanlık seviyesinde temsil edildi.

Elçi'nin vurulduğu noktanın hemen önünde bulunan Mardin Kebap Evi'nin (cinayetin işlendiği dönem) işletme sahibinin oğlu ve olay anına ilişkin bir video kaydına sahip olduğu iddia edilen ve sonra intihar ettiği ortaya çıkan kişinin kardeşi olan bir kişi tanık olarak dinlendi.

Hakim ve katılan avukatları tanığa, mekanın iç ve dış kamera görüntüleri hakkında sorular sordu. Tanık, olay anında mutfakta

çalıştıklarını, olayı görmediğini ve abisinin olaydan sonra vefat ettiğini anlattı. Avukatın dışarıya yönelik kamera veya görüntü iddialarına tanık defaatle "Dış kamera yok bizde. Biz sadece personeli takip etmek istiyoruz." cevabını tekrarladı. Kameraların yalnızca içeride çalışan personeli izlemek için kullanıldığını ileri sürdü. Elçi'nin vurulmasıyla ilgili hiçbir bilgisi olmadığını belirtti.

Katılan avukatları, tanığın kameralarla ilgili iddialarının gerçeği yansıtmadığını ve dosyanın bunu doğruladığını vurguladı. Tanığın abisinin Mart 2016'da intihar ettiği ve aynı zamanda bu tarihin dosyada keşif tarihi olarak da geçtiğini hatırlattı. Yargılamanın uzun sürdüğünü ve hedeflenen sürenin aşılmasını eleştirdi. TÜBİTAK'tan beklenen raporun hâlâ gelmediğini, neredeyse tüm taleplerinin reddedilmesini eleştirdi. Keşif taleplerinin ciddiye alınmadığına dikkat çekti. Duruşmada dinlenen tanıkların çoğunun olayla ilgisiz olduğunu vurguladı. Olay anına ait tüm kamera kayıtlarında tam da ölüm olayının gerçekleştiği anların kesilmiş olması eleştirildi. Teknik sorunların aslında tesadüfi olmayacağı vurgulandı. Elçi'nin ölümünün soruşturma sürecini yöneten ve hakkında

işkence iddiaları bulunan savcının ifadesinin alınması talep edildi.

Avukat Mehmet Emin Aktar, "O sokakta silah sıkın herkes bu dosyada şüphelidir" ifadelerini kullanarak, polislerin atışlarına ilişkin şüpheli olarak dinlenmemelerini eleştirdi. Av. Nahit Eren sadece silahlı tetikleyen kişinin değil, ihmali olanların da sorumlu olduğunu belirtti. Av. Kadir Karaçelik ise yargıcın kararlarına yönelik eleştiriler karşısındaki tavırını eleştirdi. Yargılamada "yargıcın duygusal türbülansından" çıkılmadığını söyledi.

Duruşma sonunda görüşü istenen Cumhuriyet savcısı, tanık olarak dinlenmeyen ve olaya ilişkin polislerin edimlerine idari soruşturma raporu düzenleyen mükiye müfettişlerinin tanık olarak dinlenmesi talebinin reddedilmesini istedi.

Mahkeme ara kararında; olay anına ilişkin video kaydı olduğu söylenen ve intihar eden kişinin ölümüne ilişkin dosya ve otopsi raporunun dosyaya celbi, mükiye teftiş kurulu raporunu düzenleyen heyetin dinlenmesi, eski Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun tanık olarak dinlenmesi, sanık polislerin duruşmada bizzat hazır bulundurulmaları taleplerini reddetti.

TÜBİTAK'tan yıllardır beklenen yazının akıbetinin sorulmasına, keşif talebinin TÜBİTAK raporu geldikten sonra değerlendirilmesine ve üç polis memuru hakkında tanık olarak dinlenmeleri talebinin keşif ile ilgili verilecek nihai raporla değerlendirilmesine karar verildi.

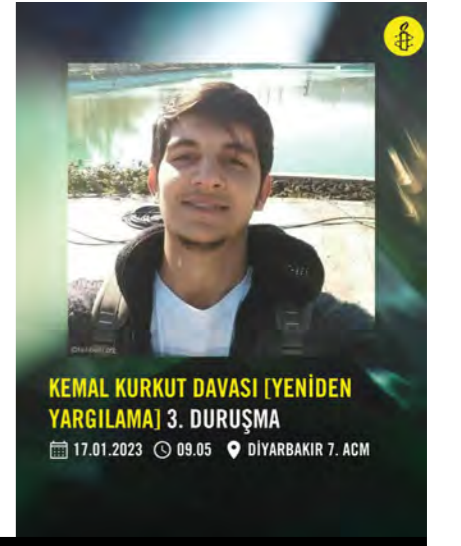
Davanın bir sonraki duruşması 29 Kasım 2023 saat 10:00'da görülecek.

KEMAL KURKUT DAVASI [YENİDEN YARGILAMA] 3. DURUŞMA

2017 Diyarbakır Nevruz kutlama alanı girişinde Kurkut'un "bilinçli taksirle ölümüne neden olma" suçlamasıyla bir polis memurunun yargılandığı davanın (istinaf mahkemesinin bozma kararı sonrası) üçüncü duruşması Diyarbakır 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü.

Katılan taraf avukatları, yasal sürecin tutarsızlıklarını vurgulayarak soruşturma ve kovuşturmanın meşruiyetini sorguladı. Mahkemenin dosyayı cezasızlığa götürmeyi amaçladığını ileri sürdü.

Mahkeme, kararını açıkladı. Polis memurunun Kurkut'u öldürme eylemini "kanunun hükmünü yerine getirmek" amacıyla gerçekleştirdiği değerlendirilerek sanık hakkında ceza verilmesine yer olmadığına karar verdi.

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

NESLİŞAH CÖMERT

Üyelik İlişkileri ve Aktivizm Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

FOBİMİZİ UÇURDUK!

İstanbul ve Ankara aktivist grup üyeleriyle aşk, özgürlük ve eşitlik için 2016 yılından beri düzenlediğimiz Fobini Uçur etkinliğinde bu yıl yedinci kez buluştuk.

Türkiye'de LGBTİ+'lara yönelik ayrımcı söylemler, yasaklamalar ve polis şiddeti her geçen gün artarak devam ediyor. Her türlü Onur Haftası etkinliği yasaklanıyor ve LGBTİ+'lar hedef gösteriliyor. Yasak, baskı ve şiddetin böylesine yükseltildiği bu dönemde bir arada olmanın gücüne inanıyoruz! Tüm renklerimizle ve kimliklerimizle daima yan yana durmanın ve değişimi hep birlikte başlatmanın gücüne inanıyoruz!

İSTANBUL

İstanbul'da, Sosyal Politika, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği SPoD ile birlikte organize ettiğimiz etkinliğimizde, SPoD gönüllüleriyle bir araya geldik. Uçurtmalarımızı alarak buluşma yerimiz Kalamış Parkı'na gittik. SPoD gönüllüleri ve İstanbul Aktivist Grup aktivistleri ve üyeleriyle buluştuk, sohbetler ettik, ardından Onur Haftası temalı tasarımları içeren tişört boyama atölyesi için kolları sıvadık. Tişört boyama atölyesinde birbirinden güzel, renkli ve vurucu sloganların olduğu

tişörtler ortaya çıkardık.

#fobiniuçur şiarıyla gökkuşağı renkli uçurtmalarımızı hazırladık. Homofobi, bifobi, transfobi ve afobiye karşı ve özgürlük için uçurtmalarımızı havalandırdık. SPoD Derneği'ne katılımları ve katkıları için teşekkür ederiz.

ANKARA

Ankara'da, Kaos GL, Sportif Lezbon, GALA-DER, 17 Mayıs Derneği ve Pembe Hayat ile "Fobini Uçur" etkinliğini gerçekleştirmek üzere bir araya geldik. Ankara'da aktivistlerimiz ve üyelerimizin katılımı ve diğer kurumlardan gelen gönüllülerle birlikte kalabalık bir etkinlik

gerçekleştirdik.

Uzun sohbetler ettik, tanıştık, kaynaştık. Kaos GL, Sportif Lezbon, GALA-DER, 17 Mayıs Derneği ve Pembe Hayat birlikte ne tür etkinlikler yapabileceğimizi tartıştık. Tişört boyama atölyesi ve halat çekme oyunlarıyla eğlenceli vakitler geçirdik. Havanın sıcak olması ve rüzgarın bizden yana olmaması bizi yine de engellemedi ve tüm olumsuz hava koşullarına karşı uçurtmalarımızı uçurmayı denedik :)

Kaos GL, Sportif Lezbon, GALA-DER, 17 Mayıs Derneği ve Pembe Hayat'a katılımları ve katkıları için teşekkür ederiz.

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

6284 KORUNSUN!

İstanbul Sözleşmesi'ne Geri Dönülsün ve 6284 Sayılı Kanun Korunsun kampanyamız kapsamında, aktivistlerimizle birlikte sticker çalışması yapmaya karar verdik. Sticker için sloganlar üzerine çalışma yaptık. Aktivistimiz ve çalışma arkadaşımızın destek ve katkılarıyla stickerlarımızı tasarladık.

Kampanya sayfamıza giden sticker tasarımlarını tamamlandıktan sonra İstanbul grubu aktivistlerimizle Caddebostan Sahili'nde bir araya geldik. Stickerlarımızı sahilde

bulunan insanlara dağıttık, kampanyamıza imzacı olmalarını istedik. Ardından stickerlarımızı aktivistlerimize bölüştürdük ve sokaklarda, duraklara, izin aldığımız kafelere dağıttık.

Tüm siyasi partilere, İstanbul Sözleşmesi'nden de 6284 Sayılı Kanun'dan da vazgeçmediğimizi söyledik!

MÜLTECİLER GÜNÜ'NDE FİLM GÖSTERİMİYLE BULUŞTUK

20 Haziran Dünya Mülteciler Günü'nde İstanbul Aktivist Grup aktivistleriyle göçmen, mülteci ve sığınmacıların haklarına, yaşam koşullarına dikkat çekmek amacıyla film gösterimi ve söyleşi gerçekleştirdik.

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi merkez ofisinde aktivistlerimizle bir araya geldik.

olumsuz tarafları da konuşup, değerlendirdik.

Göçmenler, mülteciler ve sığınmacıların haklarını, bu kişilerin başka bir ülkeye nasıl ve neden gittiği fark etmeksizin uluslararası hukuk tarafından korunması için çeşitli çalışmaların sürdürülmesinin önemi üzerinde durduk.

BULUŞMALARIMIZ DEVAM EDİYOR

İstanbul, Ankara ve Diyarbakır'da bulunan aktivistlerimiz de düzenledikleri rutin toplantılarla bir araya gelerek etkili çalışmalar gerçekleştirmek için planlamalar yaptılar. Aktivistlerimiz ve yerel gruplarımız Türkiye'nin çeşitli noktalarında haklar için çalışmaya ve etkinlikler düzenlemeye devam etti.

Aktivist gruplarımıza dahil olmak isteyen yeni katılımcıların da gelmesiyle çoğalmaya devam ediyoruz.

AKTİVİSTİMİZ OLMAK İSTEYENLERLE BULUŞMAYA VE TANIŞMAYA DEVAM EDİYORUZ

Aktivistimiz olun formunu doldurup, farklı illerden bizimle iletişime geçen yeni arkadaşlarımızla fiziki buluşmalar gerçekleştirerek tanışmaya devam ediyoruz. Çalışmalarımız ve etkinliklerimizi paylaştığımız tanışma toplantılarıyla bir araya gelerek neler yapabileceğimizi konuşuyoruz. Hak ihlallerine karşı yürüttüğümüz mücadelede büyümeye devam ediyoruz.

Siz de amnesty.org.tr/aktivizm formunu doldurarak aramıza katılabilir ve harekete geçebilirsiniz.

Filme dair yer yer bulduğumuz olumlu ve

TİŞÖRTLERLE ANLATILAN EŞİTLİK HİKAYESİ: AF ÖRGÜTÜ VE SLUSH JOBS İŞ BİRLİĞİ

equality

Uluslararası Af Örgütü 10 milyonu geçen destekçi ağı ile dünyanın en büyük insan hakları örgütü. Slush Jobs doğa, emek ve toplumsal cinsiyet farkındalığı ile üretim zinciri kuran bir online giyim mağazası. İnsan hakları perspektifinde bir araya gelerek eşitlik ve protesto başlıklarında yeni tasarımlar yarattık.

Bu iş birliği, Slush Jobs'ın hikaye arayışı ile Af Örgütü'nün hak odaklı çalışmalarının kesiştiği bir noktada hayat buldu. Tasarlanan her bir ürün, insan haklarına saygıyı vurgulayan ve daha adil bir dünyaya ulaşma hedefimize katkı sağlayan çabalarımızın bir yansıması.

Çünkü, her gün hak ihlallerinin önüne geçmek, etkili ve eşitlikçi bir değişim yaratmak için çalışıyoruz.

Toplumsal cinsiyet ve eşitlik alanındaki önyargılarla mücadele ediyoruz. Kişilerin hak temelli bir yaklaşım geliştirmesi ve böylece savunuculuk alanında güçlenmesi için çalışıyoruz.

Daha adil ve her alanda daha eşit bir dünyanın mümkün olduğuna inanıyoruz. Bu hedefe sadece daha fazla insanın sesiyle ve mücadelesiyle ulaşabileceğimizi biliyoruz.

Sen de bir tişört satın alarak hem hak ihlallerini engellememize hem de doğaya ve canlılara zarar vermeden üretilen ürünlere sahip olmamıza katkıda bulunabilirsin!

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

MURAT ÇEKİÇ

(1982-2023)

2010-2015 yılları arasında Uluslararası Af Örgütü Türkiye Direktörlüğünü üstlenen insan hakları savunucusu, üyemiz ve arkadaşımız Murat Çekiç'i kaybetmenin üzüntüsünü yaşıyoruz.

İnsan hakları savunucularına, ailesine ve yakınlarına başsağlığı dileriz.

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

